

"סוד החשמל"

לחבר מין תורת הנגלה לתורת הנסתר

ד"ר מתוך סדרת הספרים

גליון פרשת תצוה ה' אלפים תשע"א "תעוררו את האהבה עד שתחפץ", [מותר לצלם לזיכוי הרבים]

נעוץ תחלתו בסופו, הקץ מתגלה בקרקע

במאמר שלפנינו נבאר את היסוד המובא ב'ספר יצירה' (פ"א מ"ז) **נעוץ תחלתו בסופו**. ונביא מתורתו של בעל ה'תניא' שבאר דברים אלו באריכות בספריו. אף שלא זכיתי להבין מתוך כתביו של בעל ה'תניא' מנין הוא שאב את יסודם בכתבי האריז"ל, נראה דבאורים אלו יסודם בדרוש המובא ב'שער ההקדמות' (ע' לה ואילך) ונצטט כמה קטעים משם.

דע כי האדם קדמון עשר עגוליו סובבים על עשר עגולי עתיק, ועגולים דעתיק הם בתוכם, ועגולי אריך תוך עגולי עתיק, וכן עד עגולי עולם העשיה תוך כלם. וקו הישר שלהם להפך הם, כי ישר דאדם קדמון לפנים מפל הישרים, וישר דעתיק מלביש לישר דאדם קדמון, וכן עד שנמצא כי ישר דעשיה מלביש לכלם. היינו בעולמות העגולים ככל שהעגול יותר פנימי האור יותר מצמצם, ובישר להפך, ככל שהאור יותר פנימי בישר, הוא יותר עליון, יוצא שבעולמות הישר יש שתי בחינות צמצומים, יש צמצום מלמעלה למטה בבחינת ראש ביחס לרגלים, ויש צמצום מבפנים לחוץ כמו נשמה ביחס לגוף, וגוף ביחס לעור.

וממשיך האריז"ל שם **אמנם דע כי תרין פרקין תתאין דנצח** והוד דעתיק נמשכו ויחדו למטה ויחדו בעולם הבריאה וכו', ורגלי אדם קדמון יותר למטה מפלם. והרי מצאנו כי רגלי אדם קדמון שהם יותר מעלים כמה מדרגות נתפשטו ערמים בלי לבוש יותר למטה משל עתיק, ונמצא כי תרין פרקין של נצח הוד דעתיק יחדו עד הבריאה, וקצות רגלי אדם קדמון יחדו עד סוף העשיה כי היא יותר עכורה, והצנך אור הזך של אדם קדמון להאירה. היינו שבעולם העשיה יורדים אורות הישר של אדם קדמון שהוא האור היותר פנימי בישר, והם מתגלים בלי לבושים ומסכים. מה שאין פן עד עולם הבריאה יורדים האורות של אדם קדמון כשהם מלבישים באורות עתיק. יוצא שאורות הישר שיוורדים לעולם הזה שהוא העולם הרחוק ביותר מהאין סוף מפל העולמות, הם האורות היותר פנימיים בקו הישר, היינו אף על פי שבעולם הזה מתגלה האור בצמצום הגדול ביותר, בבחינת דדי בהמה ובבחינת רגלים של אדם קדמון כמבאר שם, כל זה מצד הצמצום של ראש ביחס לרגלים שיש בקו הישר, ומצד הצמצום של פנימיות הקו ביחס לחיצוניות הקו, מתגלה בעולם העשיה האור הנעלה ביותר בלי לבושים כלל. וכלשון בעל ה'תניא', שמתגלה אור העצמות, דכאן מתגלים רגלי אדם קדמון בלי לבוש.

אף על פי שיש צמצום בבחינת ראש ביחס לרגלים, צמצום זה הוא בחינת צמצום בכמות, דאור הרגל הוא אותו אור של הראש, אלא שבראש יש הרבה אור, וברגל מתגלה קצת אור. מה שאין פן בצמצום של פנימי ביחס לחיצון הצמצום הוא באיכות, דנשמה ביחס לגוף, וגוף ביחס לעור הוא אור אחר לגמרי באיכות, לכן בעל ה'תניא'

קורא לרגלי א"ק המתגלים למטה בלי לבוש בשם עצמות. ובינתר באור פנין שאורות הישר השיכים לקו וחוט שיוורד לכל העולמות מלביש עליהם בחינת אדם, יש להם צורה של אדם שלמעלה בראשו הוא מגלה וצר, והולך ומתרחב בגוף עם לבושים, ולמטה שוב נהיה צר ומגלה ברגלים, כך בעולמות בתחלת הקו שהוא בבחינת ראש הוא צר בלי התלבשות, ואחר כך הוא מתרחב והולך עם לבושים בהתלבשות הפרצופים, וכשמגיע למטה הוא נקרא רגלי אדם קדמון בלי שום התלבשות בבחינת דדי בהמה כמובא באריז"ל שם.

ומבאר בדרושי בעל ה'תניא' שאור העצמות כשהוא יורד למטה הוא בבחינת מקיף, והאפשרות להשיגו בפנימיות בעולם הזה, היא רק דרך הדברים הגשמיים שבהם הוא נהפך לפנימי, הינו שכל מה שאנו משיגים בעולם שיך לאורות שיוורדים דרך חיצוניות העולמות, מהאצילות ולמטה אבל כשהאין נהפך ליש גשמי, אור העצמות משתתף בזה, בסוד אין שנהפך ליש, והוא נכנס בפנימיות בדברים הגשמיים. וכשמקדשים את הגשמיים על ידי מצוות ומעשים טובים, מתקשרים עם האורות האלה. וזוכים באורות אלו להתענג מהם לעולם הבא. יוצא שהעולם הזה מקבל שתי בחינות מהישר, בחינה אחת משתלשלת מהאצילות ולמטה, ונכלל בה כל מה שנגלה בעולם. ובחינה אחרת היא רק מקיף ונסתרת בעולם, אבל היא משתתפת בהפיכת האין ליש ומסתתרת בתוך הדברים הגשמיים.

המקום שבו האין נהפך ליש גשמי, הוא בתוך בטן האשה כשמתעברת, או בבטן חיה ובהמה, או בבטן האדמה, ובטן מסמלת את המלכות, כמובא בזהר חדש (תיקונים קלג:), דספירת המלכות שהיא התחתונה ביותר, מתגלים בה האורות הגבוהים ביותר בסוד מלך הלובר כתר גדלקמן. וכן מובא בספר 'נעם הכבוד' בשם המגיד ממעזריטש שכח המצמיח שיש בארץ, מצמיח אחרי שהוא נרקב ונפסד, כמו הגרעין שנוקב בארץ ואחר כך מצמיח עץ חדש, לרמז שהכל נרקב וחוזר לשרש, והשרש שהוא בבחינת כתר ואין, נהפך ליש גשמי להצמיח דבר חדש.

על פי זה נראה לבאר את קושיות המפרשים על ציור הצמצום המובא ב'עץ חיים' להאריז"ל וב'מבוא שערים', דבציור יש נקדה באמצע העגול, וה'כרם שלמה' וה'בית לחם יהודה' מבארים שיש כאן טעות סופר, דמשמע מזה שהצמצום הזה מחוץ לעגול פנימה לתוך העגול, ובנקדת האמצע נשאר מהאור שקודם הצמצום, והאריז"ל אומר שהצמצום הזה הפוך מהאמצע כלפי חוץ, ואין מקום להשאיר נקדה, ומבאר לדברינו דהאריז"ל רמז כאן שבנקדת האמצע של החלל במקום העולם הגשמי נשאר מהאור שקודם הצמצום.

יסוד זה המובא המובא ב'ספר יצירה' **נעוץ תחלתו בסופו**. מתבאר בלק"ת (חוקת סב:) שכל הגבוה יותר, יורד למטה ביותר, וכמו שאומרים (פיוט לכה דודי) **סוף מעשה במחשבה תחלה**.

היניו סוף העשיה המדרגה הנמוכה ביותר, שרשה מהמחשבה, המדרגה הגבוהה ביותר, וממשיל את זה לנפילת חומה, שמה שנופל יותר למטה, הוא ממקום גבוה יותר. וכן מצינו בגמ' (מגילה לא.) **במקום שאתה מוצא גדלתו של הקב"ה, שם אתה מוצא ענותו.** רואים שגדלתו המקום הגבוה, מתחבר עם ענותו המקום הנמוך.

מצינו בגמ' (סנהדרין צח.) אמר ר' אבא אינן לך קץ מגלה מזה שנאמר "ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופרהים תשאו לעמי ישראל". ומבאר רש"י כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ, ואין לך קץ מגלה יותר. נראה דלכך הקץ מתגלה בקרקע, כשתתן ארץ ישראל פריה, דאם נראה שהאור משפיע על הקרקע הגשמיית שהיא התחתונה ביותר, שנותנת פרות בעין יפה, נדע שהאור הגבוה של הגאולה כבר נמצא בעולם וירד למטה למטה לפעל את הגאולה.

וכן בגאולת מצרים ה' בעצמו ירד לגאול את ישראל, כמובא בירושלמי (סנהדרין ב, א), והטעם מובא בספר הלכותיו להאריך' (וישלה ע' קז) שמחמת הטמאה החזקה שהיתה במצרים לא היתה אפשרות למלאך לרדת שם. מה שאין כן הקב"ה, שהוא הגבוה ביותר, יורד למטה ביותר. ומצינו בגאולת מצרים שהשפיע גם על הדומם, כמובא ברש"י (שמות יב, יב) **"ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה'", של עץ נרקבת ושל מתכת נמסת ונתכת לארץ,** רואים שאור הגאולה השפיע גם על הדומם. וכן בגאולה העתידה, ה' בעצמו ירד לגאול את ישראל, כמו שכתוב (מיכה ז, טו) **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות."**

מצינו בזהר (בשלה מה.) כאשר ראה פרעה מות בביתו, בבניו, ובעבדיו, קדם וזרז עצמו, והרג שרי מחוז ושוטרים, וכל שיצאו לו לסרב בעם, עד שהתורה מעידה עליו שהוא קם בלילה ממש, כמו שהקב"ה בחצות הלילה הרג בכורות ועשה נקמות, כן קם פרעה בארץ מצרים, והרג וכו'. נראה דכיון שבמצרים הקב"ה בעצמו ירד, זה השפיע גם למטה בתוך הקלפה, ובתוך הסטרא אחרת, עד שפרעה בעצמו עזר לקב"ה ועשה את אותה פעולה והרג בבני עמו שלו, ללמדך ש"אין עוד מלבדו", וכשהקב"ה רוצה גם הקלפות, שבמהותו הן נגד ה', והפכות להיות עזר לה' ונגד עצמו.

כתוב (בראשית כג, ז) וינסו אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת. בארנו במאמר 'אין ישיבה בעזרה', שבמקום שיש גלוי אלקות, כמו בבית המקדש או אצל מלך וכו', יש ענין להשתחוות ולהראות התבטלות לפני הקב"ה במקום שהוא מתגלה. לכאורה צריך להבין מדוע אברהם השתחוה לפני עם הארץ. נראה לבאר על פי דברינו כי נוסף שאברהם ראה שעם הארץ מסכימים לתת לו את מערת המכפלה, הוא הבין שיש כאן אור אלקי גבוה מאד, שיירד למטה לעמקי הקלפות, לתוך עם הארץ, ופעל שהם יסכימו לתת לו את מערת המכפלה, ואברהם השתחוה לפני האור האלקי שהתגלה כאן בתוך עם הארץ, ולא לפני עם הארץ עצמו. כשם שמצינו אצל אליעזר עבד אברהם (שם כד, נב), **"ויהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה"**. וכאן כתוב **שהשתחוה לה'**, דהוא השתחוה לאור האלקי שהתגלה כאן בעמקי הקלפות, בזה שבתואל ולכן הסכימו לתת את רבקה ליצחק.

מובא בלק"ת (בחוקותי מח:) "ועשיתם אותם", זה המעשה שהוא ענין המשכת אלהותו יתברך מבחינת סובב כל עלמין על ידי המעשה, כמארז"ל לא המדרש עקר אלא המעשה,

וארז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, מכלל שהמעשה הוא עקר התכלית, כי אי אפשר להמשיך גלוי אלהותו יתברך מבחינת סובב כל עלמין על ידי שום השגה וכח המחשבה, דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, רק על ידי בחינת המעשה וקיום המצוות, ועל ידי מעשה המצוות וקיומן, נמשך מלמעלה מעלה מאד, וממקום גבוה יותר, כמו מעשה הצדקה שעל ידי שמשפיע חיות לזולתו, רומוז למעלה מקור כל ההשפעות להשפיע חיים וחסד לכל העולמות, וכן ענין כל המצוות, ואפלו מצוות תלמוד תורה שבדבור, דעקימת שפתיו הוי מעשה. רואים שהמעשה שהוא הלמטה ביותר, ממשך אור מהלמעלה ביותר, דנעוץ תחלתו בסופו. ולכן מעשה חשוב יותר מתורה, וכל החשיבות של התורה היא בגלל שמביאה לידי מעשה. וכן מצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים דוחה תלמוד תורה. וכן מובא בשו"ע (י"ד רמד, יב) **חכם אפלו הוא מפלג בחכמה רשאי לעמד בפני מי שהוא בעל מעשים.** רואים שיש מעלה לבעל מעשים אפלו כלפי חכם מפלג בחכמה. ונראה דזה מרמז במשנה (אבות ג, ז) **כל שחכמתו מרבה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרביין ושרשיו מעטין.** רואים שהמשנה ממשיכה את החכמה לענפי האילן שהם החלק הפחות חשוב שבאילן, ואת המעשה לשרשים שזה החלק הגבוה ביותר שבאילן, כמובא במהר"ל (נצח ישראל פ"ז) ששרשי האילן הם בחינת הראש שבאילן והענפים הם בחינת ידים ורגלים.

וביתר באור אף שכל מעשה וכל מחשבה עולה עד אין סוף להוריד שפע לכל העולמות, ככל שמעלים מלמטה אורות יותר גבוהים, אורות אלו כשמגיעים לשרשים פועלים כל אחד בשרשו להמשיך שפע. וכיון ששרש הגשמי גבוה מהכל, ועל ידי מעשה מתחברים לגשמי ושואבים את האורות ממנו ומעלים אותם לשרשם, לכן המעשה הגשמי הוא מעל הכל.

ואף על פי שמעשה עם פונה ומחשבה הוא הרבה יותר חשוב ממעשה בלי מחשבה שלא לפי ערך כלל, אין זה משום שהמחשבה בפני עצמה יש לה חשיבות יותר מהמעשה, אלא שמחשבה מגדילה את כח המעשה שיוכל לשאב מהגשמי יותר ניצוצות מהאורות הגבוהים שטמונים בגשמי ולזכות בהם, ולכן תשוקה ורעותא דלבא יותר חשובים מפונה, דפעלות אלו שהן בחינת הפתר שבאדם נותנות למעשה כח רב יותר, להוציא את הניצוצות מהגשמי. והתכלית היא לקדש את הגשמי ולהוציא את האורות הגבוהים הטמונים בו.

וכן מובא ב'תורה אור' (משפטים עו.) על מעלת המצוות בעולם הזה מדברים גשמיים, כיון שהדברים הגשמיים שרשם גבוה משרש האדם, לכן כשהאדם מקדש אותם, ומעלה אותם לשרשם, הוא זוכה ללוושים רוחניים משרש הדברים הגשמיים האלו. וכיון שזה גבוה מהאדם, זה לא יכול לכנס בפנימיות כמו מזון, רק בבחינת מקיף ולבוש, ועל ידי לבושים אלו יכול האדם לכנס בעולם הבא לדרגות שהם למעלה משרשו ולהתענג מהם. וכן מובא ב'תניא' (אגה"ק א') **יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מפל חיי עולם הבא שהוא רק זיו והארה מבחינה הנקראת שכניה, אבל תשובה ומעשים טובים מקריבין ישראל לאביהן שבשמים ממש למהותו ועצמותו כפיכול.**

מצינו בזהר (שלה קסא:) זה הוא "כח ה'", אותו כח שהוא מהעתיק הקדוש שתוסם כל סתומים, יגדל נא, שיגדל, וינבה, למעלה, למעלה, ומשך למטה. רואים שבשביל שימשך

כתוב (שמות ד, ח) "וְהָיָה אִם לֹא יֵאָמְנוּ לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקַל הָאֵת הָרִאשׁוֹן וְהָאֲמִינוּ לְקַל הָאֲחֵרוֹן: וְהָיָה אִם לֹא יֵאָמְנוּ גַם לְשֵׁנֵי הָאֲתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקַלְךָ וְלִקְחַת מִמֵּימֵי הַיָּאֵר וְשִׁפְכַת הַיְבֻשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר תִּקַּח מִן הַיָּאֵר וְהָיוּ לְדָם בַּיְבֻשֶׁת". ולכאורה קשה מדוע שלשה מופתים משכנעים את בני ישראל יותר ממופת אחד או שניים, דאחרי אות אחד או שנים יתכן שלא יאמינו, ואחרי האות השלישי בודאי יאמינו, נראה לבאר דהאות הראשון היה במטה עץ שבא מן הצומח, שנהפך לנחש שהוא חי, ובזה משה הראה שיש לו כח לפעל על הצומח והחי, ועדין יתכן שבני ישראל יטענו שאין זו ראוי שהוא יכול לפעל על האדם המדבר, דיש אנשים פשוטים שלא יודעים שיותר קשה לפעל בצומח ובחי מאשר במדבר, ובשביל זה היה האות השני עם היד, ששייך לאדם המדבר, ועדין יתכן שיהיו חכמים שלא יאמינו, וירצו לראות אות בדומם, בדומם הכי קשה לפעל היות שצריך כח ממקום יותר גבוה שיירד למטה בדומם לשנותו, ובשביל זה היה האות עם המים שהם דומם, שנהפכו לדם ביבשת שהוא הדומם היותר תחתון נדלקמן, ואז כשמשה הראה את כחו בכל הד' יסודות, כתוב (שם ל) "וַיַּעַשׂ הָאֲתוֹת לְעֵינֵי הָעָם: וַיֵּאָמְרוּ הָעָם וְגו'".

וכן נראה לבאר ענין הד' יסודות דמובא ברמב"ם (יסה"ת ריש פ"ד) שחשיבותם היא אש, ואחר כך רוח, ואחר כך מים, אחר כך עפר, כיון שבעולם הזה העפר הוא למטה ביותר הרי בשרשו בעולמות העליונים הוא גבוה מכלם, ודבר זה רואים גם בגשמיים, שהעפר מבטל את ג' היסודות האחרים, והם אינם יכולים לבטלו. וכן המים מבטלים את הרוח והאש, והם אינם יכולים לבטלו, וכן הרוח מבטלת את האש, והאש אינו יכול לבטל את הרוח, דמה שגבוה יותר מבטל את הנמוכים ממנו ומתגבר עליהם, ונבאר.

העפר מבטל את המים, דהמים נספגים ובטלים בעפר, וכן העפר מבטל את הרוח, וכפי שרואים שרוח אינה יכולה לחדר מעבר לקיר אבנים, ונעצרת. וכן העפר מבטל את האש, דאם שופכים עפר על אש, האש נכבית. מאידך המים, הרוח והאש אינם מבטלים את העפר, דהעפר נשאר קיים בתוך המים ובתוך הרוח, ובתוך האש אף שיכולים לגרם בו שנוי, בגלל היסודות האחרים שמרכיבים בו אבל לבטלו לגמרי אינם יכולים.

המים יכולים לבטל את הרוח, דלפעמים הרוח נעצרת על ידי מים, וכן המים מכבים את האש, מאידך אין מציאות בדרך הטבע שהרוח או האש יבטלו את המים, אף שיכולים לגרם שנוי, אבל לבטלו לגמרי אינם יכולים. **הרוח** מכבה ומבטלת את האש, ואין האש מבטלת את הרוח. ועוד רואים בד' יסודות שהעפר אינו נצרך ליסודות אחרים, מה שאין כן המים נצרכים ליסוד העפר שיהיה להם היכן לנוח, דהמים צריכים מקום לישוב, וכן יסוד האש נצרך ליסוד הרוח, דאם לא יהיה אויר סביב הלהבה היא תקבה, דהאש חיב שיהיה יסוד הרוח ואויר סביבו, כדי שיוכל לבער.

מצוינו בגמ' (פסחים עו.) **רב אמר עילאה גבר ושמואל אמר תתאה גבר.** ונפסק להלכה (ש"ע י"ד צא, ד) הלכה כשמואל שתתאה גבר. נראה דיש כאן רמז לדברינו שעל פי האמת התחתון יותר חשוב וחזק.

מובא בלק"ת (חוקת נח.) שספירת המלכות שהיא התחתונה שבספירות, שרשה מהכתר שהוא למעלה מהספירות, ולכן המלך לובש כתר, לסמל ענין זה. וכן מובא בפרע"ח להאר"ל (העמידה ע' רמו) "אני ראשון ואני אחרון", רצה לומר אני שהוא מלכות שהיא ה' אחרונה, גם הוא ראשון שהוא אין, אותיות אני. נראה

למטה צריך להגיע הכח מלמעלה למעלה. וזה הענין שאמרו צדיקים שלעשות ליהודי טובה בגשמיית יותר קשה מאשר טובה רוחנית, כי לפעל בשמים ברכה, שיירד עד לדבר הגשמי, צריך ממקום גבוה יותר, מאשר טובה רוחנית. וכן כשמלמדים תורה, וזה מובן גם לאדם הפשוט, בשכלו האנושי הפשוט, זה מראה על גדלות המלמד, שיכול להוריד את התורה, ולהסבירה גם לאדם הפשוט. כמובא בלק"ת (אמור לט.) דוקא מי שהוא גדול בחכמה יותר, הוא שיכול להסביר השכל אף לאחרים, והינו מחמת פי דבר הגבוה יותר, יוכל להשפיל וליירד למטה יותר.

מובא בלק"ת (בלק עג:) מה ששרשה למעלה גבוה יותר, נפל למטה יותר, לכן הצומח מחיה את הבעל חי, והבעל חי את המדבר, פי בשרשן היו גבוהים יותר, לכן כשנפלו, נפלו למטה יותר. וכן מובא שם (אמור לט:) לחם דייקא "לבב אנוש יסעד", מה שאין כן בשר, אף שמרבה דם, אינו משביע כמו הלחם, ולכן אין מברכין ברפת המזון רק על הלחם דייקא, לפי ששרש הצומח גבוה משרש החי, ועל כן אף שנפל למטה יותר, מכל מקום מעלת שהוא משביע נשאר בו יותר מבחי.

וכן מובא בלק"ת (חוקת נח.) שפיון ששרש הדומם גבוה מהצומח, ושרש הצומח גבוה מהחי, לכן הניפו את שתי הלחם צומח, על גבי הכבשים חי. וכן מובא בלק"ת (דרושים ליה"כ ע) שהקרבות מכפרים על ידי שמעלים את החי לשרשו, וממשיכים אור משרש החי למעלה שיורד וממלא את החסרונות והפגמים והחטאים, שנמצאים באדם, דשרש החי גבוה משרש האדם.

מובא בלק"ת (אמור לו.) טבע הוא בבחמה שהן בטלות ברצון המנהיגם, ולכל אשר יחפץ יטה אותם, ואינם משנות את תפקידם, והינו מפגי כי שרשן ויסודתן בהררי אין סוף ממש, אלא שנפלו למטה מטה מדגת האדם, ונמשך בחינת בטול למטה תחת יד האדם. וכן מובא ב'תורה אור' (ויגש מג:) והנה נראה בעליל גם כן בחינה זו שיש בהארץ מעלה יתרה, והוא בחינת הבטול שיש בה, שהיא מדרס תחת כפות רגלי הכל מה שאין כן הצומח שגדלים בגבה והתנשאות, ובטול זה נמשך מצד שרשה הנעלה. הינו שהארץ ששרשה גבוה מכלם יש בה בטול יותר מכלם, כיון שבשרשה למעלה היא גבוהה מכלם, ומה שיותר גבוה יש בו יותר בטול לאור אין סוף, לכן מתבטלת גם למטה יותר מכלם. ואחר כך הצומח, ואחר כך החי, שגם בחי יש בטול תחת יד האדם.

וכן מובא בלק"ת (ברכה צט:) ולהבין ההפך שגין בגין המשכון לבין בגין שילה, פי לכאורה הם שוין ממש, בארצן וברחבן ובכל פרטים, אך ההפך שבמשכון היו הקרשים עצי ארז ומצפים זהב, ובגין שילה היו היריעות מאבנים דוקא, ואבנים שהוא בחינת דומם ממש, בחינה היותר תחתונה, שרשם מבחינה היותר גבוה, מקיף דמקיף, מה שאין כן עצי ארז הוא בחינת צומח שרשה הוא בחינת מקיף.

מובא בספר 'בן איש חי' (שנה שנייה פ' ויצא) ישראל נקראו בשם אבן, דכתיב "משם רעה אבן ישראל", הטעם שנקראו אבן, פי האבן אשר תמצאנה למטה בקרקע אפשר שתעלה למעלה, שייבנו אותה בכפת המגדל אשר יושב המלך בתוכו, ונמצא עומדת למעלה מראשו של מלך. ורואים שמעלת הדומם שיכול לעלות למעלה למעלה, להיות מעל ראשו של מלך כבכול, דשרש הדומם הוא מעל הכל.

מאד. לכן אומרת הגמ', מה למזון שנהנה, משרש גבה מאד, ואי אפשר ללמד ממנו לתורה.

וביתר באור מדוע יש טעם במזון הגשמי מובאת בספר לקוטים 'קרים' מהמגיד ממעזריטש קושניא מדוע בדברים הגשמיים משיגים רק את התענוג והטעם שיש בהם, שהם בחינת טעמים ולא את בחינת התגין נקודות אותיות שיש בהם. והמגיד ממעזריטש מישב שהתגין נקודות אותיות שבגשמי נאבדו בשבירת הכלים, מה שאין כן הטעמים ששייכים לאות י' גם אם היא תשבר תמיד תשאיר י', די' שגשברת לשנים נהיית שני יו"דיו, ובפרט שבמקום גבוה כזה לא היתה שבירה. ורואים שמקשר את סוד הטעם שיש בגשמי לבחינת הפתור והעולמות שמעל השבירה. ומבאר לדברינו דענין התענוג והטעמים שיך לבחינת הרצון והפתור, כמובא בספר 'יצירה' (ב, ד) אין בטובה למעלה מענג, ודבר זה מתגלה למטה כשהאין והפתור נהפכים ליש גשמי, ולכן אומרת הגמ' מה למזון שכן נהנה, דהנאת המזון היא תוצאה של האורות הגבוהים שטמונים בגשמי. אף על פי שבארנו במאמר 'התקדשות באכילה' שהתענוג שיש בגשמי גם בדברי הרשות שיך לקלפה, אין פאן סתיקה לדברינו, דאדרבה בגלל שהתענוג מגלה את האורות הגבוהים שיש בגשמי כחות הרע אוהזים בו חזק, ויש להזהר מתענוגים גשמיים שלא לפול ברשתם. וכן רואים בסודור הרש"ש' בכוננת האכילה שעולים עד עולם אדם קדמון להמשיך שפע, ולא מכונים מסירות נפש לעלות למעלה כמו בתפלה ובכל מקום. ומבאר לדברינו דבאכילה מתקשרים עם הגבוה ביותר מצד עצם הפעלה, דנעוץ תחלתו בסופן.

ובן מובא בשם ר' ישראל מרוזין שבתבות אכילה שתיה יש אותיות י"ה, ובבתבות תורה עבודה מצוה יש אותיות י"ה. ומבאר לדברינו דאכילה ושתיה גבוהות יותר בשרשן, לכן נרמזו בהן אותיות י"ה. וכן רואים שבשביל לזכות למזון גשמי, צריך להגיע לעולם המזל הגבוה מעולם הזכות, ולא מספיקות זכויות, כמובא בגמ' (מ"ק כח.) מזונא לא בזכותא תליא אלא במזלא. מה שאין כן לזכות לתורה מצינו שעל ידי זכות, אדם זוכה לתורה, כמובא בגמ' (ברכות ו:) ואם משמחו [את החתן] מה שכרו אמר ריב"ל זוכה לתורה, דמזון הוא למעלה מתורה. ואף שיש בחינות בתורה שבשביל לזכות בהן צריך להגיע לעולם המזל, כמובא בזהר (נשא קלד.) הכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל, נראה לבאר שחשיבותו של התלמיד חכם ומקומו בעולם התורה תלויה במזל, כמו שמקומו של הספר תורה בהיכל תלוי במזל, אבל בתורה ובחכמה יש לכל אחד אפשרות לזכות על ידי זכויות פדלעיל.

וביתר באור מדוע יש טעם במזון הגשמי מובאת בספר לקוטים 'קרים' מהמגיד ממעזריטש קושניא מדוע בדברים הגשמיים משיגים רק את התענוג והטעם שיש בהם, שהם בחינת טעמים ולא את בחינת התגין נקודות אותיות שיש בהם. והמגיד ממעזריטש מישב שהתגין נקודות אותיות שבגשמי נאבדו בשבירת הכלים, מה שאין כן הטעמים ששייכים לאות י' גם אם היא תשבר תמיד תשאיר י', די' שגשברת לשנים נהיית שני יו"דיו, ובפרט שבמקום גבוה כזה לא היתה שבירה. ורואים שמקשר את סוד הטעם שיש בגשמי לבחינת הפתור והעולמות שמעל השבירה. ומבאר לדברינו דענין התענוג והטעמים שיך לבחינת הרצון והפתור, כמובא בספר 'יצירה' (ב, ד) אין בטובה למעלה מענג, ודבר זה מתגלה למטה כשהאין והפתור נהפכים ליש גשמי, ולכן אומרת הגמ' מה למזון שכן נהנה, דהנאת המזון היא תוצאה של האורות הגבוהים שטמונים בגשמי. אף על פי שבארנו במאמר 'התקדשות באכילה' שהתענוג שיש בגשמי גם בדברי הרשות שיך לקלפה, אין פאן סתיקה לדברינו, דאדרבה בגלל שהתענוג מגלה את האורות הגבוהים שיש בגשמי כחות הרע אוהזים בו חזק, ויש להזהר מתענוגים גשמיים שלא לפול ברשתם. וכן רואים בסודור הרש"ש' בכוננת האכילה שעולים עד עולם אדם קדמון להמשיך שפע, ולא מכונים מסירות נפש לעלות למעלה כמו בתפלה ובכל מקום. ומבאר לדברינו דבאכילה מתקשרים עם הגבוה ביותר מצד עצם הפעלה, דנעוץ תחלתו בסופן.

ובן מובא בשם ר' ישראל מרוזין שבתבות אכילה שתיה יש אותיות י"ה, ובבתבות תורה עבודה מצוה יש אותיות י"ה. ומבאר לדברינו דאכילה ושתיה גבוהות יותר בשרשן, לכן נרמזו בהן אותיות י"ה. וכן רואים שבשביל לזכות למזון גשמי, צריך להגיע לעולם המזל הגבוה מעולם הזכות, ולא מספיקות זכויות, כמובא בגמ' (מ"ק כח.) מזונא לא בזכותא תליא אלא במזלא. מה שאין כן לזכות לתורה מצינו שעל ידי זכות, אדם זוכה לתורה, כמובא בגמ' (ברכות ו:) ואם משמחו [את החתן] מה שכרו אמר ריב"ל זוכה לתורה, דמזון הוא למעלה מתורה. ואף שיש בחינות בתורה שבשביל לזכות בהן צריך להגיע לעולם המזל, כמובא בזהר (נשא קלד.) הכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל, נראה לבאר שחשיבותו של התלמיד חכם ומקומו בעולם התורה תלויה במזל, כמו שמקומו של הספר תורה בהיכל תלוי במזל, אבל בתורה ובחכמה יש לכל אחד אפשרות לזכות על ידי זכויות פדלעיל.

וביתר באור מדוע יש טעם במזון הגשמי מובאת בספר לקוטים 'קרים' מהמגיד ממעזריטש קושניא מדוע בדברים הגשמיים משיגים רק את התענוג והטעם שיש בהם, שהם בחינת טעמים ולא את בחינת התגין נקודות אותיות שיש בהם. והמגיד ממעזריטש מישב שהתגין נקודות אותיות שבגשמי נאבדו בשבירת הכלים, מה שאין כן הטעמים ששייכים לאות י' גם אם היא תשבר תמיד תשאיר י', די' שגשברת לשנים נהיית שני יו"דיו, ובפרט שבמקום גבוה כזה לא היתה שבירה. ורואים שמקשר את סוד הטעם שיש בגשמי לבחינת הפתור והעולמות שמעל השבירה. ומבאר לדברינו דענין התענוג והטעמים שיך לבחינת הרצון והפתור, כמובא בספר 'יצירה' (ב, ד) אין בטובה למעלה מענג, ודבר זה מתגלה למטה כשהאין והפתור נהפכים ליש גשמי, ולכן אומרת הגמ' מה למזון שכן נהנה, דהנאת המזון היא תוצאה של האורות הגבוהים שטמונים בגשמי. אף על פי שבארנו במאמר 'התקדשות באכילה' שהתענוג שיש בגשמי גם בדברי הרשות שיך לקלפה, אין פאן סתיקה לדברינו, דאדרבה בגלל שהתענוג מגלה את האורות הגבוהים שיש בגשמי כחות הרע אוהזים בו חזק, ויש להזהר מתענוגים גשמיים שלא לפול ברשתם. וכן רואים בסודור הרש"ש' בכוננת האכילה שעולים עד עולם אדם קדמון להמשיך שפע, ולא מכונים מסירות נפש לעלות למעלה כמו בתפלה ובכל מקום. ומבאר לדברינו דבאכילה מתקשרים עם הגבוה ביותר מצד עצם הפעלה, דנעוץ תחלתו בסופן.

ובן מובא בשם ר' ישראל מרוזין שבתבות אכילה שתיה יש אותיות י"ה, ובבתבות תורה עבודה מצוה יש אותיות י"ה. ומבאר לדברינו דאכילה ושתיה גבוהות יותר בשרשן, לכן נרמזו בהן אותיות י"ה. וכן רואים שבשביל לזכות למזון גשמי, צריך להגיע לעולם המזל הגבוה מעולם הזכות, ולא מספיקות זכויות, כמובא בגמ' (מ"ק כח.) מזונא לא בזכותא תליא אלא במזלא. מה שאין כן לזכות לתורה מצינו שעל ידי זכות, אדם זוכה לתורה, כמובא בגמ' (ברכות ו:) ואם משמחו [את החתן] מה שכרו אמר ריב"ל זוכה לתורה, דמזון הוא למעלה מתורה. ואף שיש בחינות בתורה שבשביל לזכות בהן צריך להגיע לעולם המזל, כמובא בזהר (נשא קלד.) הכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל, נראה לבאר שחשיבותו של התלמיד חכם ומקומו בעולם התורה תלויה במזל, כמו שמקומו של הספר תורה בהיכל תלוי במזל, אבל בתורה ובחכמה יש לכל אחד אפשרות לזכות על ידי זכויות פדלעיל.

וביתר באור מדוע יש טעם במזון הגשמי מובאת בספר לקוטים 'קרים' מהמגיד ממעזריטש קושניא מדוע בדברים הגשמיים משיגים רק את התענוג והטעם שיש בהם, שהם בחינת טעמים ולא את בחינת התגין נקודות אותיות שיש בהם. והמגיד ממעזריטש מישב שהתגין נקודות אותיות שבגשמי נאבדו בשבירת הכלים, מה שאין כן הטעמים ששייכים לאות י' גם אם היא תשבר תמיד תשאיר י', די' שגשברת לשנים נהיית שני יו"דיו, ובפרט שבמקום גבוה כזה לא היתה שבירה. ורואים שמקשר את סוד הטעם שיש בגשמי לבחינת הפתור והעולמות שמעל השבירה. ומבאר לדברינו דענין התענוג והטעמים שיך לבחינת הרצון והפתור, כמובא בספר 'יצירה' (ב, ד) אין בטובה למעלה מענג, ודבר זה מתגלה למטה כשהאין והפתור נהפכים ליש גשמי, ולכן אומרת הגמ' מה למזון שכן נהנה, דהנאת המזון היא תוצאה של האורות הגבוהים שטמונים בגשמי. אף על פי שבארנו במאמר 'התקדשות באכילה' שהתענוג שיש בגשמי גם בדברי הרשות שיך לקלפה, אין פאן סתיקה לדברינו, דאדרבה בגלל שהתענוג מגלה את האורות הגבוהים שיש בגשמי כחות הרע אוהזים בו חזק, ויש להזהר מתענוגים גשמיים שלא לפול ברשתם. וכן רואים בסודור הרש"ש' בכוננת האכילה שעולים עד עולם אדם קדמון להמשיך שפע, ולא מכונים מסירות נפש לעלות למעלה כמו בתפלה ובכל מקום. ומבאר לדברינו דבאכילה מתקשרים עם הגבוה ביותר מצד עצם הפעלה, דנעוץ תחלתו בסופן.

דזה מדיק מהמספר של ספירת המלכות, דספירת המלכות היא הספירה העשירית, ומספר עשר נכתב על ידי הספרה אחת, ובזה רואים נעוץ תחלתו בסופן, דאחת ועשר שייכות לאותו מספר. וכן אין או אני בגימטריא היולי שמסמל את השרש, כמובא ברמב"ן (כתבים ע' קנו) היולי הוא כח ממציא שנתלו בו היסודות.

ובן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (שער העקודים פ"ב) שבעולם העקדים התחילה בחינת כלים המסמלים את הדרגה הנמוכה ביותר בעולם העקדים, ובכלים עצמם יש אור מספירת הפתור שחזרה למעלה לשרשה, ואין אור בדרגה זו רק בכלים עצמם. ורואים שוב את בחינת נעוץ תחלתו בסופן, שבתחתון ביותר מתגלה הגבה ביותר.

האריז"ל חלק את עשר הספירות לחמשה פרצופים שהם בבחינת משפחה, ספירת הפתור היא בבחינת הסבא ואבי הסבא וכן הלאה, תלוי באיזו דרגה בפתור מדבר, וספירת החכמה היא בבחינת אבא, וספירת הבינה היא בבחינת אמא, ושש הספירות חג"ת נה"י הן בבחינת בן, וספירת המלכות היא בבחינת בת. וגם כאן רואים שיש שהיא בגימטריא פתור, ומרמז על הזקנים שהם בבחינת פתור, הוא מלשון יש המרמז על העולם הגשמי התחתון שהוא עולם היש. וכן מצינו בזהר (וירא קטו.) על הפתור "ויעש ה' לשנה" שלשון עשיה מרמזת על בחינת פתור.

מצינו בזהר (בלק רא:) מעשה שהיו עופות שישו צל לר' שמעון בר יוחאי ותלמידיו, וכשבא ר' פנחס בן יאיר פרחו העופות, והקב"ה הצמיח שלש אילנות שיעשו צל, ומשמע שם ששמחו מאד עם האילנות, יותר מהעופות שהיו קדם, שזה היה נס יותר גדול. ומבאר לדברינו פיון ששרש הצומח והאילנות, גבוה משרש החי והעופות, האור שיכד לעשות נס באילנות שרשו גבוה מהאור שיכד לעשות נס בעופות, ולכן שמחו עם זה יותר.

מצינו בגמ' (תענית ז.) אמר רב יהודה גדול יום הגשמים פיום שנתנה בו תורה, רבא אמר יותר מיום שנתנה בו תורה. ולכאורה מה שיך שהגשם הגשמי יהיה יותר גבה ממתן תורה, ומבאר על פי דברינו, דבשביל להוריד גשם גשמי, צריך הארה ממקום גבה, כדי שיוכל לרדת למטה בגשמיות, וליהפך לגשם גשמי. ולרבא זה מקום כל כך גבה שהוא למעלה מן האור שהיה פיום שנתנה בו התורה, ולרב יהודה זה באותה דרגה.

מצינו בגמ' (ברכות כא.) אמר ר' יוחנן למדנו ברכת התורה לאחריה, מן ברכת המזון מקל וחמר, ומה מזון שאין טעון לפניו טעון לאחרי, תורה שטעונה לפניו אינו דין שטעונה לאחריה, וברכת המזון לפניו, מן ברכת התורה מקל וחמר, ומה תורה שאין טעונה לאחריה טעונה לפניו אינו מזון שהוא טעון לאחרי אינו דין שיהא טעון לפניו, איכא למיפריך מה למזון שכן נהנה, ומה לתורה שכן חיי עולם תיובתא. ולכאורה בשלמא הפרכא מה לתורה שכן חיי עולם מובן, אבל הפרכא מה למזון שכן נהנה, צריך באור, הרי ההנאה מהמזון, היא הנאה גשמית חולפת, ומה שיך שהמזון הגשמי יהיה יותר חשוב מהתורה. ומבאר לפי דברינו, פיון שהמזון הגשמי שרשו גבוה

אודה מאד לכל מי שישלח לי הוספות על מאמר זה לזיכוי הרבים
ניתן להזמין את המהדורה החדשה של ספר 'סוד החשמל' (5 כרכים) במחיר 100 ₪ בלבד. ניתן לשלם בצקים עד 3 חודשים נא להשאיר הודעה בתא קולי 0573109982.
או בפקס 0737254480. או במייל fish@neto.net.il
המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני את מאמר צניעות האישה עם הוספות חדשות [סוד חיי האישות לאור הקבלה לנשואים בלבד], או את הגליון החודשי, ישלחו בקשה לכתובת המייל.

